

14.12.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**14 Aralık 2022
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

14 Aralık 2022 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6546)
- Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörlüğüne Bağlı Olarak Sosyal Araştırmalar ve Yenilik Enstitüsü Kurulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6547)
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Nisan 2022 Tarihinde İmzalanan İktisadi ve Mali İşbirliği Anlaşması-Ek Anlaşma-nın Yürürlük Tarihinin 25 Kasım 2022 Olarak Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6548)

ATAMA KARARI

- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atama Hakkında Karar (Karar: 2022/671)

YÖNETMELİKLER

- Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Usul ve Esaslar
- Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Disiplin Amirleri Yönetmeliği
- Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Sözleşmeli Personel Sicil Amirleri Yönetmeliği
- Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- 2023 Yılı Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifesi
- Konaklama Vergisi Uygulama Genel Tebliği
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2022/3)

KURUL KARARI

- Devlet Muhasebesi Standardı (DMS 1) Mali Tabloların Sunulması

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 22/9/2022 Tarihli ve 2018/24635 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 3/11/2022 Tarihli ve 2019/6264 Başvuru Numaralı Kararı

YARGITAY KARARI

- Yargıtay 3. Hukuk Dairesine Ait Karar

DÜZELTME: Yabancı Silahlı Kuvvetlere Bağlı Gemilerin Türk İçsularına ve Limanlarına Gelişleri ve Bu Sulardaki Hareket ve Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 6513) ile İlgili

Dikey tarım, su ve nakliyede yüzde 90 tasarruf sağlıyor

Pandemi ile beraber gıdada arz sorunu ve tedarik zincirindeki kırılmalar dikey tarım uygulamalarına yönelik çalışmaları hızlandırdı. Büyük kentlerin içinde tarım yapma imkanı sunan dikey tarım uygulamaları, toprak bazlı tarıma kıyasla sudan yüzde 95, nakliyeden ise yüzde 90 tasarruf sağlıyor.

Mehmet Hanifi GÜLEL

Pandemide gıdanın öneminin öne çıkmasıyla topraktan bağımsız farklı tarım uygulamalarına yönelik çalışmalar da hızlandı. Türkiye’de Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından başlatılan dikey tarım uygulamasının gerçekleştirileceği İstanbul Kapalı Dikey Tarım Uygulama ve Ar-Ge Merkezi, Kağıthane’de kapalı bir otoparkın eksi 8’inci katında faaliyete geçirildi. Böylece şehirde tarımın gelişimine ve dönüşümüne katkı sağlaması açısından uygulama önemli bir adım olarak yer alıyor.

Dikey tarım teknolojisiyle toprak bazlı tarıma kıyasla yüzde 95 daha az su ve yüzde 90 daha az nakliye kullanıldığını kaydeden Vizyon 100 Platformunun Kurucu Üyesi ve Dijital Stratejist Bülent Kutlu, ayrıca sıfır kimyasal böcek ilacı kullanımıyla ürün maliyetini de yüzde 60’a yakın düşürdüğünü söyledi. Dikey tarım ile şimdilik çilek, marul, nane, ıspanak, fesleğen, fasulye ve sera bitkileri gibi sınırı sayıda ürünün yetiştirildiğini belirten Kutlu, geleneksel tarım yöntemlerine göre 10 kat daha fazla verim sağlandığını ifade etti.

Pandemi dikey tarım uygulamalarını artırdı

Dikey tarımın dünya yaklaşık 5 milyar dolarlık bir pazara sahip olduğunu belirten Kutlu, dikey tarımın 2026 yılında 10 milyar doları aşması beklendiğini aktardı. Pandemi ile beraber ortaya çıkan gıda sorunu ve tedarik zincirindeki kırılmaların dikey tarım uygulamalarını artırdığını dile getiren Kutlu, “Ayrıca bu alanda yapılan yatırımlar da artıyor. Şu an için nüfusun ihtiyaçlarını karşılama da yetersiz olsa da gelişen teknoloji ile beraber gelecekte yaşamımızda önemli bir yer tutacağını ve var olan tarım uygulamalarına önemli bir alternatif olacak” dedi.

Dikey tarım ile büyük kentlerde tarım yapmanın mümkün hale geldiğini aktaran Kutlu, şöyle devam etti: “Hatta gelecekte tedarik zincirine getireceği avantajlar nedeniyle dikey tarım büyük oranda şehirlerde yapılacak. Depo temelli kapalı alanlar, bina içi dikey çiftlikler, nakliye konteynırları yeraltı tünelleri dikey tarım için tercih ediliyor. Zamanla şehirlerde dikey tarım için özelleştirilmiş yapıların kurulduğunu daha sık göreceğiz. Dikey tarım ile şimdilik sınırlı sayıda ürünler yetiştirilebiliyor. Fakat her geçen gün dikey tarım uygulamalarında ürünlerin sayısı artıyor. 10 yıl içinde yatırımların artması, gelişen teknoloji ve tekniklerle beraber çok fazla sayıda ürünün dikey tarım ile yetiştirilebileceği düşünülüyor. Özellikle enerji sorununun giderilmesi ve maliyetlerin düşürülmesi ile beraber bu süreç çok hızlanacak.”

Dikey tarımla iklim koşulları ortadan kalkıyor

Dikey tarım ile su ve toprak ihtiyacının çok azaldığından ürün yetiştirme maliyetlerini de çok düşürdüğüne değinen Kutlu, enerji için fosil yakıt kullanılmaz ise bulunduğu yerin koşullarına yönelik enerji kullanımı sayesinde karbon emisyonlarında da düşüreceğini söyledi. Şehir içinde üretim yapılabilir olmasıyla dolaylı lojistik maliyetlerinin ciddi oranda azaldığını ve ürünlerin tüketiciye ulaşmasını hızlandırdığını vurgulayan Kutlu, şunları söyledi: “Dikey tarım ile yabancı ot sorunu ortadan kalktığından pestisit gibi kimyasal ilaçların kullanımı neredeyse sıfırlanıyor. Optimum koşullarda hasat süresi kısalmaktadır. İşçilik maliyetleri çok azalıyor. İklim koşullarına bağlı olmaksızın her mevsimde üretim yapılabilir. Böylelikle yıl içinde daha çok sayıda üretim imkanı sağlıyor. Getirdiği avantajlar nedeniyle bu alandaki

yatırımlar artmaya başlamıştır. Önümüzdeki 10 yılda dikey tarım uygulamaları daha yaygın şekilde kullanılacak.”

İstanbul’da uygulama ve Ar-Ge merkezi açıldı

Tarım ve Orman Bakanlığı ve İGSAŞ ortaklığıyla başlatılan dikey tarım projesinin kapalı mekanlarda tarım yapmayı mümkün hale getirecek olan İstanbul Kapalı Dikey Tarım Uygulama ve Ar-Ge Merkezi açıldı. Kağıthane’deki kapalı bir otoparkın eksi 8’inci katında, 30 metre derinlikte ve güneşsiz alanda sadece LED ışıklarla tarım ürünleri yetiştirilecek. Son yıllarda Türkiye’de ve dünyada nüfus artışı, gıdaya erişim ve yüksek su tüketimi gibi problemler, modern tarım çalışmalarına hız kazandırdığını belirten İGSAŞ Genel Müdürü İlkay Ünal, “Yapılan araştırmalarda kapalı dikey tarım metoduyla yüksek verim ve kalitede ürün alınırken, enerji maliyetinde de ciddi oranda azalma olduğunu gözlemledik. Türk tarımının gelişimine öncülük edecek bu Ar-Ge projemizle, sürdürülebilir yaşamın, şehir hayatında da mümkün olduğunu gösterebileceğimize inanıyorum. Önümüzdeki dönemde bu kıymetli iş birliğinin meyvelerinin daha da arttığını görmeyi temenni ediyor” dedi.

Hisarcıklioğlu'dan vergi sisteminde yapısal reform talebi

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, vergi sisteminde köklü ve yapısal bir reforma ihtiyaç duyulduğunu belirterek, "Amacımız, hem daha düşük vergi oranları uygulaması hem de vergi sisteminin basit ve anlaşılabilir şekilde tasarlanması olmalıdır." dedi. Hisarcıklioğlu, akaryakıt, içecek, tütün, elektronik cihaz sektörlerinden kaynaklı vergi geliri kaybının 50 milyar lirayı aştığına dikkat çekti.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından düzenlenen 'Yasa Dışı Ticaretle Mücadelenin Önemi Konferansı', Ticaret Bakanı Mehmet Muş'un katılımıyla TOBB İkiz Kuleler'de gerçekleştirildi.

Açılıшта konuşan TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, yasa dışı ekonomiyle mücadelenin kalkınmanın odak noktası olduğunu belirterek, toplumun tamamını ilgilendirdiği için de kamu kurumları, iş dünyası ve akademisyenlerin etkin işbirliğini gerektiğini söyledi.

Bugün aralarında bulunan akaryakıt, içecek, tütün, elektronik cihaz sektörleri temsilcileri ve akademisyenlerle yasa dışı ticaretle mücadelede yapılması gerekenleri konuşacaklarını vurgulayan Hisarcıklioğlu, "Bu sektörler, istihdam, ihracat, kamu geliri ve katma değeri yüksek üretim güçleriyle ülkemizin kalkınmasında önemli paya sahip. Bu nedenle ilk konferansımıza bu sektörlerle başladık. Bakanlığımızla konferans dizisi olarak planladığımız toplantılarda, ayrı ürün gruplarını ele almaya devam edeceğiz." diye konuştu.

Hisarcıkloğlu, yasa dışı ticaretin, kapsamlı bir sorunu olduğuna işaret ederek, bunun nedenlerini şöyle sıraladı: "En başta kaçakçılıktır, marka-patent ihlalidir, vergi kaçırma. Ülkeleri, kamu maliyesini ve adil rekabet ortamını bozmaktadır. Halk sağlığına ve toplum güvenliğine de tehdit oluşturmaktadır. Faaliyetlerini yasal zeminde sürdüren sektörler ve ticaret erbabı açısından da haksız rekabet ortamı oluşturmaktadır. İş barışına da tehdittir. Çalışanlar arasında huzuru ve güveni bozmaktadır. Vergi gelirlerindeyse, önemli kayba neden olmaktadır."

"4 sektörden kaynaklı vergi gelir kaybı 50 milyar lirayı geçti"

Yasa dışı ticaret nedeniyle yaşanan gelir kaybının tahmin edildiğinden de fazla olduğunu belirten Hisarcıkloğlu, sadece buradaki 4 sektörden kaynaklı vergi gelir kaybının 50 milyar lirayı geçtiğini bildirdi.

Hisarcıkloğlu, bunun da 2021 ÖTV gelirlerinin neredeyse 4'te 1'ine denk geldiğini belirterek, "Yani, yasa dışı ticaret, kamu gelirlerinde çok önemli bir kayba neden olmaktadır. İş dünyamız için en önemli unsur, aynı şartlarda rekabet edebilmektir. Ancak kayıt dışı kalan şirketler, işini dürüst yapan şirketlerimizin rekabet gücünü önemli ölçüde azaltmaktadır." değerlendirmesinde bulundu.

Kimsenin, böyle bir haksız rekabet ortamını kabul etmesinin mümkün olmadığını altını çizen Hisarcıkloğlu, Türkiye'nin, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde kayıtlı ekonomiye geçişte çok önemli mesafe kat ettiğini söyledi.

Hisarcıkloğlu, Ticaret Bakanı Mehmet Muş tarafından son zamanlarda alınan tedbirlere de dikkati çekerek, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ve kolluk kuvvetlerinin topyekun bir mücadele halinde olduğunu anlattı.

Bu süreçte geleneksel metotlardan dijital geçişin hızlandığına işaret eden Hisarcıkloğlu, "E-fatura, e-irsaliye, e-gider pusulası gibi kavramlar hayata geçirilmiş, İhracat beyannameleri dijital ortama taşınmış, EPDK otomasyon sistemleriyle stok izleme anlık hale getirilmiş, Hal Kayıt Sistemi ile e-belge Uygulamaları entegre hale getirilmiştir." ifadelerini kullandı.

"Vergide aşılması gereken sınırlar, eşikler, oranlar vardır"

Hisarcıkloğlu, bunların dışında birçok faaliyetin başarıyla devam ettiğini vurgulayarak, yasa dışı ticaretle mücadelenin, süreklilik arz eden bir mesele olduğunu dile getirdi.

Dünya çok hızlı değiştiği için süreci sürekli izlemeleri ve kendilerini geliştirmeleri gerektiğini belirten Hisarcıkloğlu, dijitalleşen süreçlerin, bir yandan verimliliği artırırken diğer yandan kayıt dışı şirketleri farklı metotlar geliştirmeye yönlendirdiğini söyledi.

Hisarcıkloğlu, bu nedenle mevzuat düzenlemelerinin teknolojik gelişmelerle harmanlaması gerektiğine işaret ederek, şöyle devam etti: "Verinin izlenmesi ve etkin

yönetilmesine yönelik bir altyapıyı, tüm kurumlarımızın katkısıyla oluşturmaliyiz. Denetimleri, kararlılıkla ve sıkı bir şekilde devam ettirmeliyiz. İşte burada da kurumlar arası veri ve bilgi paylaşımı öne çıkıyor. Öte yandan her vergi artışının kayıt dışını artırdığını da göz ardı edemeyiz. Ben ekonomi tahsili gördüm ve orada öğrendiğimiz ilk söz, 'fazla vergi, vergiyi öldürür' idi. Yani vergide aşılması gereken sınırlar, eşikler, oranlar vardır. Onlar aşılsa, 'daha fazla vergi toplayayım' derken, daha az toplamak riskiyle karşı karşıya kalıyoruz. Bu nedenle amacımız, hem daha düşük vergi oranları uygulaması ve hem de vergi sisteminin basit ve anlaşılabilir şekilde tasarlanması olmalıdır. Vergi tabanını genişletmeye yönelik tedbirler alınmalıdır. Bu bakış açısıyla vergi sisteminde köklü ve yapısal bir reforma ihtiyaç duyulmaktadır."

TOBB olarak gerek mevzuat düzenlemelerine katkı, gerekse farkındalık yaratma açısından kamu kurumlarına her türlü desteği verdiklerini vurgulayan Hisarcıkloğlu, Hazine ve Maliye Bakanlığının açıklayacağı "Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planı"na çok kapsamlı ve detaylı görüş verdiklerini söyledi.

Hisarcıkloğlu, geçen yıl Ticaret Bakanlığı, oda ve borsalarla "İhracatta Kaçakçılıkla Mücadele Eğitimi" verdiklerini hatırlatarak, "Sektör Meclislerimiz bünyesindeki bazı meclislerde, kaçakçılıkla ilgili alt komisyonlar kurarak, konuyu mevzuat anlamında da çalışıyoruz. Kamu kurumlarımıza kaçakçılık ve yasa dışı ticaretin önüne geçebilecek tüm önerilerimizi iletiyoruz. İnşallah, tüm kurumların iş birliği ve dayanışmasıyla yasa dışı ticaretle mücadelede çok daha iyi bir konuma geleceğiz." dedi.

ASO'da Seyit Ardiç dönemi başladı

Ankara Sanayi Odası'nda yönetim ve denetim organları belirlendi. Ardiç Cam Sanayi A.Ş Yönetim Kurulu Başkanı olan Seyit Ardiç, ASO Meclisi tarafından 2022-2026 dönemi için ASO Başkanlığına seçildi.

Hüseyin GÖKÇE

ANKARA - Ankara Sanayi Odası (ASO) seçim süreci Meclis üyelerinin bugün yaptığı toplantı ile yönetim ve denetim organlarını belirlemesiyle sona erdi. Ardiç Cam Sanayi A.Ş Yönetim Kurulu Başkanı olan Seyit Ardiç, ASO Meclisi tarafından 2022-2026 dönemi için ASO Başkanlığına seçildi.

Meslek Komiteleri seçim sürecini 7 Aralık'ta tamamlayan ASO'da yeni seçilen Meclis Üyeleri ilk toplantıyı, en yaş almış üye sıfatıyla Aytaç Dinçer başkanlığında yaptı.

Geçici Meclis Başkanlık Divanı yönetiminde gerçekleştirilen seçimlerde Yönetim Kurulu, Disiplin Kurulu ve TOBB Delegeleri ile Meclis Başkanlık Divanı ve Hesapları İnceleme Komisyonu Üyeleri belirlendi.

Ardiç: “Değişim anlayışıyla yeni başlık açıyoruz”

Seçimin ardından Meclis üyelerine yönelik teşekkür konuşması yapan Seyit Ardiç, demokratik ve şeffaf şekilde tamamlanan seçim sürecinden sonra, değişim, dönüşüm ve yeniliklere açık bir anlayışla yeni bir sayfa açtıklarını söyledi.

Derslerine çalıştıklarını ve güçlü bir kadro oluşturduklarını kaydeden Ardiç, “Eylem planlarımızı ve stratejilerimizi hazırladık. Çok sayıda yurt içi ve yurt dışı işbirliğini hayata geçirmek üzere görüşmelerimizi yaptık. Odamızın 40 meslek komitesinde

dokuz bine yakın sanayicimiz ile Türkiye'nin üretimine, istihdamına, ihracatına ve nihayet büyümesine bugüne kadar sağladığımız katkıyı daha da artırmak için canla başla çalışacağız" dedi.

Amaçlarına ulaşmak için kamu dahil tüm paydaşlarla daha fazla dirsek temasında olacaklarının altını çizen Seyit Ardıç, "Cumhuriyetimizin 100. yılında Ankara'yı sanayinin de başkenti yapmak için taşın altına elini koyan herkes ile birlikte yürüyeceğiz" ifadelerini kullandı.

Seçimde kendisini en çok mutlu eden konunun, komitelerde ve mecliste daha fazla kadın sanayicinin yer alması olduğuna değinen Ardıç, küçük büyük ayrımı yapmadan tüm sanayicilerin elinden tutacaklarını anlattı.

ASO kapılarının 7 gün 24 saat herkese açık olacağını ifade eden Ardıç, "Türkiye'nin geleceği katma değerli ve yüksek teknoloji sanayi ürünleri üretiminden, insan kaynaklarının daha nitelikli hale getirilmesinden geçiyor. Bunun için sanayimizi dönüştürmek zorundayız" diye konuştu.

Seyit Ardıç, tedarik zincirinin dönüşüm yaşandığı bir dönemde, rekabetçiliği, verimliliği önceleyerek bu dönüşümde lider olmanın gayreti içinde olduklarını ifade etti.

Konvansiyonel finansman yanı sıra yeni nesil finans modelleriyle ilgili çalışmalar içinde olduklarını da dile getiren Seyit Ardıç, sadece Ankara sanayisini değil Türkiye'yi de üst lige çıkarma gayretinde olduklarını söyledi.

Celal Koloğlu yeniden Meclis Başkanı

Seyit Ardıç başkanlığındaki ASO yönetim kurulunda yer alan diğer isimler şöyle:

Mete Çağlayan, Özgür Bayraktar, Ercan Ata, İhsan Çetinceviz, İbrahim Aykut Özüner, Mehmet Osmanbeyoğlu, Halit Erol, Ertuğrul Onat, Burcu Gençoğlu ve Levent Akçakoca.

ASO Meclis Başkanlığı görevine Celal Koloğlu yeniden, Meclis Başkan Yardımcılıklarına Akman Karakulah ve Nihat Güçlü, Katip Üyeliğe ise Didar Danış Ezer seçildi.

Disiplin Kurulu Üyeleri:

Bora Aynagöz, Özlem Sevilmiş, Nihat Özönder, İshak Şenol, Aydın Yalçın ve Abidin Altıntaş.

Hesapları İnceleme Komisyonu Üyeleri:

Murat Yakın, Oğuz Yılmaz, Okay Akartepe.

TOBB Delegeleri:

Seyit Ardiç, Celal Koloğlu, Mete Çağlayan, Özgür Bayraktar, Mehmet Derya Güneş, Berat Darçın, Ahmet Tahsin Ata, Esat Hisarcıklılar, İsmet Beyazkılıç, Fırat Gündoğan, Adnan Keskin, Sayım Özden, Metin Ünal, Mevlüt Açıkgöz, Nuray Başar Teke, İbrahim Uğurlu, Osman Baştaş, Yusuf Tanık, Berker Bülbüloğlu.

Seyit Ardiç kimdir?

1972 yılında Sivas'ta doğan Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Seyit Ardiç, Ardiç Cam San. A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Başkanlığını yürütüyor.

ASO organlarına ilk adımını 1999 yılında Ankara Sanayi Odası Meslek Komitesi Üyeliğine seçilerek atan Ardiç, 28 Mart 2001'de ASO Meclis Üyesi, 2005 yılında ASO Yönetim Kurulu Üyesi oldu. Ardiç, 2018 yılında ise ASO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı oldu.

2013 yılında Ankara Sanayi Odası 2. ve 3. Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanlığına seçilen Ardiç, 2017 yılında OSBÜK Yönetim Kurulu üyeliğine, 2019 yılında ise Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığına getirildi.

Bir çok sivil toplum kuruluşunda kuruculuk ve başkanlık da yapan Ardiç, evli ve iki çocuk babası.

Türkiye ‘sınırdaki karbon’ için acil adımlar atmalı

Avrupa Birliği, sınırda karbon vergisi konusunda beklenen uzlaşya vardı. Üçüncü ülkelerden ithalatı kapsayacak uygulama, 1 Ekim’de başlayacak.

AB, sınırda karbon uygulamasına 1 Ekim’den itibaren başlanacağını duyurdu. EKONOMİ gazetesine konuşan uzmanlara göre Türkiye’nin AB ile ticaretinin zarar görmemesi ve ihracatının sıfırlanmaması için acil adımlar atması gerekiyor.

Avrupa Birliği, dünya genelinde bir ilk teşkil edecek Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM) için tarih verdi. AB Konseyi, üye ülkeler ve Avrupa Parlamentosu’nun koşullu olarak uzlaşya sağladığı CBAM 1 Ekim 2023’ten itibaren geçerli olacak. EKONOMİ gazetesine konuşan uzmanlar Türkiye’nin özellikle karbon emisyonu yüksek sektörlerinin acil adımlar atması gerektiğini, aksi takdirde en büyük ticaret ortağımız AB ile ticaretin büyük zarar göreceğini belirtiyor.

Mekanizma kapsamında AB’nin Emisyon Ticareti Sistemi (ETS) kapsamında AB ürünleri için ödenen karbon fiyatı ile Türkiye gibi 3. ülkelerden ithal edilen mallar için ödenen karbon fiyatını eşitlemek üzere, AB’nin iklim standartlarına uymayan şirketlerin ürünlerinden bir fark alınacak ve bu farkın ödenmesi için AB’ye ithalat yapan şirketlere CBAM sertifikaları satın almaları zorunlu hale gelecek. Üçüncü ülkeler için CBAM sertifikası almadan AB’ye ihracat yapabilmenin tek koşulu AB ile aynı iklim hedeflerine sahip olmak.

İlk aşamada 6 sektörü hedef alıyor CBAM, Türkiye’de de önemli ölçüde üretim gerçekleşen demir, çelik, çimento, alüminyum, gübre, elektrik ve hidrojenle birlikte,

vida ve cıvata gibi benzer demir veya çelik ürünlerini kapsayacak. İthalatçıların yükümlülüklerini raporlamasını içeren sınırlı bir geçiş dönemi de uygulanacak ve bu geçiş sürecinin bitiş tarihi gelecek müzakerelerde netleşecek. AB'nin ETS'si kapsamında ücretsiz limit alan kirlетici sektörlerdeki şirketlerin izinleri de aşamalı şekilde kaldırılacak. Düzenlemenin yürürlüğe girmesi için AB ülkeleri ve AP tarafından resmen de onaylanması gerekiyor.

AB'nin bu uygulama ile amacı karbon fiyatlandırma sistemine sahip olmayan ülkelere gerçekleştirilen yüksek karbon ayak izine sahip malların ithalatını izlemeyebilmek ve azaltmak. Ayrıca AB üyesi olmayan ülkeleri iklim hedeflerini yükseltmelerini teşvik etmek de amaçlanıyor.

EKONOMİ gazetesi yazarı Prof. Dr. Güven SAK: İhracatımız pahalılaşacak, standartlar ihracatı sıfıra indirecek

Bu daha işin başı. Sırada ise ürün standartları düzenlemesi var. CDAM ihraç mallarımızı pahalılaştıracak, standartlar ise ihracatı doğrudan sıfıra indirecek. 1 Ekim 2023 itibarıyla ilgili sektörlerde raporlama zorunluluğu getiren mekanizmanın, 2026'da veya 2027'de tamamen uygulanmaya başlayacağı da AB Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) tartışmalarıyla birlikte önümüzdeki günlerde karara bağlanacak. Uygulamanın daha erken yürürlüğe girmesi de mümkün. SKDM kapsamında şimdilik demir-çelik, çimento, gübre, alüminyum, elektrik ve hidrojen olmak üzere altı sektör var. Önümüzdeki yıllarda hidrojen talebi artışını öngören Avrupa Parlamentosu, hidrojeni de kapsama ekletmeyi başardı. Geçiş dönemi sonunda ise organik kimyasallar ve plastikler gibi farklı sektörlerin de kapsama dahil edilmesi mümkün.

“Sadece demir-çelik değil, etkisi dalga dalga tüm sektörlerde yayılacak”

Türkiye, ihracatının yaklaşık yarısını AB ülkelerine yapıyor. SKDM ile ihraç mallarımızın üzerine ek bir maliyet eklenecek. Türkiye, Çin ile birlikte bu uygulamadan en çok etkilenecek ülkelere biri olacak. Hadiseye yalnızca demir-çelik, çimento ve alüminyum ihracatımız ne olur diye bakmamak lazım. Türk demir-çeliği kullanan beyaz eşya üreticilerinin ihracatı, otomotiv ihracatı, boru ihracatı hep kapsama dahil olacak sonunda. Başka bir deyişle bu düzenleme, zaman içerisinde değer zincirinin tümünü içerecek. Mesela beyaz eşya ihracatımızın yüzde 70'ten fazlası AB pazarına, Türk malları otomatik olarak daha pahalı olacak. Etki dalga dalga tüm sektörlerde yayılacak. Özellikle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın artık hakikati görüp işe odaklanmasında, dalga geçmeyi bırakmasında fayda var.

Gümrük Birliği'nde olmamız bir fark yaratmaz

Gümrük Birliği'nde olmamız da bir fark yaratmaz. 1996 tarihli Gümrük Birliği düzenlemesi, Yeşil Mutabakat ve dijital dönüşümle birlikte artık işlevini yitirdi, ömrünü doldurdu. Bir an önce Avrupa Parlamentosunu ikna edip Gümrük Birliği modernizasyonunu başlatmak lazım. Modernizasyon artık dekarbonizasyon manasına geliyor. Artık odağın bir an önce AB ETS ile uyumlu bir ETS kurmak olması lazım, böylece yıllık neredeyse 2 milyar dolarlık bir ödemeyi AB'ye yapmaktan

kurtuluruz, bu para Türk hazinesine gider ve böylece yeşil dönüşüm projelerini finanse etmek mümkün hale gelir. Kömürden çıkmadan ETS kurmak ise pek anlamlı da değil, dolayısıyla önce kömürden çıkış için bir tarih açıklamak lazım. Enerji planlamasının artık Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan alınması lazım sanırım. Pek yapamıyorlar zaten. Bu arada Şarm El Şeyh'te, geçtiğimiz Kasım ayında açıkladığımız yeni Ulusal Katkı Beyanı (NDC) da böylece aralık ayında kadük olmuş oldu.

Avrupa Birliği ve Küresel Araştırmalar Derneği Başkan Yardımcısı Can Baydarol: Ciddi bir bilinçlenmeye gitmezsek ticaretimiz büyük zarar görecek

Başta en kirli çimento, işlenmiş madenler gibi en fazla kirleten sektörler karbon vergisi adı altında bir vergi ödemek zorunda kalacaklar. Yeşil Mutabakat çerçevesinde Türkiye'de çok ciddi bir bilinçlenmeye gitmemiz lazım, yoksa ticaretimiz ciddi zarar görür. Kirleten sanayilerin aklını başına toplaması gerekir. Türkiye'de bu konuda hiç bilinç yok. OSB'lere gidip ne kadar hazır olup olmadığımız görülebilir. Ancak bu iş gereğinden fazla bir vergilendirme yoluna giderse, yani örneğin kirletme katsayısı 2 olan bir işletme ama 3 birim vergi alınırsa, Gümrük Birliği'nden kaynaklanan sorunlar ortaya çıkar. Gümrük vergisi ile eş etkili uygulamalar bunlar. Ayrıca kim ne kadar kirletti, karbon ayak izi ne kadar, ölçümü nasıl yapılacak, gibi sorular da henüz yanıtlanmamış değil. Türkiye bu ölçümleri yapmaya hazır mı?

Nükleer ve kömüre dönüyorlar, geçmişte de kirlete kirlete kalkındılar

Tartışma yaratacak başka bir konu da bir konu da Rusya-Ukrayna savaşıyla beraber AB'nin 20230-2050 gibi temiz enerjiye geçiş hedefleri koymasına rağmen, kendi üyelerinin de nükleere ve kömür enerjisine dönüyorlar olmaları. Bu da ne kadar hakkaniyete uygundur, gelişmekte olan ülkelerden bu konuda karşıt sorgulamalar da gelecektir ve "Bugünkü kalkınmaya kirlete kirlete geldiniz" sesleri de tekrar yükselebilir.

Türkiye'nin CDS'i 500 baz puanının altına indi

ABD'de enflasyonun beklentilerin altında kalmasının ardından, Fed'in para politikasında yumuşamaya gideceği beklentileri üzerine küresel bazda risk iştahı artarken, Türkiye'nin 5 yıllık kredi risk primi (CDS) 9 Aralık 2021'den bu yana ilk kez 500 seviyesinin altına indi.

Dünyada artan resesyon riski ve yumuşamaya başlayan enflasyon verilerinin, merkez bankalarının ultra şahin politikalarını gözden geçirmesine sebep olması bekleniyor. Gelişmekte olan ülke risk primleri de bu beklentilerle gerileme eğilimine girdi.

Bugün ABD'de açıklanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), kasımda aylık yüzde 0,1 ve yıllık yüzde 7,1 ile beklenenden az arttı. Almanya'da da yıllık enflasyon kasımda beklentilerle uyumlu şekilde yüzde 10'a geriledi.

Fed'in enflasyonla mücadelede şahin tavrını yumuşatacağı beklentisiyle Türkiye'nin 5 yıllık CDS primi 493 baz puanla 9 Aralık'tan bu yana gördüğü en düşük seviyeye indi.

Analistler, küresel bazda enflasyonda görülen yavaşlamanın bu hafta küresel merkez bankalarının açıklayacağı para politikası kararlarında etkili olmasının beklendiğini kaydederek, piyasalardaki hareketliliğin hafta boyunca devam etmesinin beklendiğini ifade etti.

Para piyasalarındaki fiyatlamalarda Fed'in yarın yüzde 80 ihtimalle 50 baz puan faiz artırması beklenirken, açıklanacak nokta grafiğindeki nihai faiz tahminleri de oldukça önem arz ediyor.

Analistler, Powell'ın son konuşmasında nihai faiz oranına vurgu yaptığını belirterek, bankanın yumuşayan enflasyonla mücadele kapsamında ne kadar daha şahin kalacağına yönelik beklentilerin varlık fiyatları üzerinde etkili olacağını ifade etti.

Fed bundan önceki toplantılarda üst üste 4 kez 75 baz puanlık faiz artışıyla son dönemin en hızlı sıkılaşmasını gerçekleştirmiş, Avrupa Merkez Bankası (ECB) da benzer şekilde politika faizlerini 75'er baz puan artırarak tarihinin en sert sıkılaştırma adımlarını atmıştı.

2. Yüzyılın İktisat Kongresi çiftçi deklarasyonu ve kararlar

Ali Ekber YILDIRIM

14 Aralık 2022 Çarşamba

Henüz cumhuriyet ilan edilmeden Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde 17 Şubat-4 Mart 1923'te yapılan İzmir İktisat Kongresi, 1980 sonrası yapılan kongreleri ve İzmir İktisat Kongresi'nin 100. yılında 2023'te yapılacak iki ayrı kongreyi dün ayrıntılı olarak yazdım.

İzmir İktisat Kongresi'nin 100. yılında yapılacak "İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi" çalışmalarını sürdüren İzmir Büyükşehir Belediyesi ilk iktisat kongresinde olduğu gibi "Çiftçi Grubu", "İşçi Grubu", "Sanayici Grubu" ve "Tüccar Grubu" oluşturdu. Bu 4 grup yaptığı toplantılarla kongreye sunulacak kararları belirledi.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer'in başkanlığında yapılan bu toplantılarda alınan kararlar Şubat 2023'te yapılacak kongreye sunulacak.

Çiftçi Grubu'nun belirlediği ve taslak olarak yayınlanan deklarasyon, ilkeler ve kararlar özetle şöyle:

Çiftçi Grubu'nun belirlediği ilkeler

1- Geleceğin Türkiye'sinin tarım politikaları yerli ve millidir. İthalata dayalı bir tarım politikası kabul edilemez. Özelleştirmeye dayalı, dışa bağımlı, destekleri azaltıcı neoliberal tarım politikaları terk edilerek yerli üretimi ve üreticiyi koruyan kamucu tarım politikalarına geçilecektir.

2- Herkes doğduğu ve yaşadığı yerde doyma hakkına sahiptir. Geleceğin Türkiye'sinin tarım politikası, kırsalda doğan her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına onurlu, nitelikli ve evrensel değerlere erişebildiği bir yaşam hakkı tanır.

3- Gıda hakkı ve sağlıklı beslenme her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının temel hakkıdır. Türkiye tarımının birincil gayesi, bu topraklarda yaşayan herkese yeterli, çeşitli, nitelikli, güvenilir, adil, yerel ve ekonomik gıda sunmaktır.

4- Türkiye tarımının kilit taşı küçük üreticilerdir. Küçük üreticilerin kooperatif ve birliklerini desteklemek geleceğin tarım politikasının asli unsurudur.

5- Tarımsal üretimde kamunun asli görevi arz ve talep arasındaki dengeyi sağlamaktır. Tarım ekonomisinde büyüme için desteklemelere ek olarak ürünün doğru fiyattan satış garantisini sağlayan mekanizmalar kurulacaktır. Üretici, üretim sürecine pazar garantisi olduğunu bilerek başlayacaktır. Bu mekanizmanın başlangıç noktası, makro ve mikro havzalar ölçeğinde stratejik tarımsal üretim planlamasıdır.

6- Yerel tohumlar ve hayvan ırkları gelecek kuşaklara taşınması gereken bir doğa ve kültür mirasıdır. Türkiye'deki tarımsal genetik çeşitliliğin tamamı devlet korumasına tabi olmalıdır.

Ürüne göre sulama yerine, suya göre ürün ekimi

7- Türkiye su fakiri bir ülkedir. Suyun sınırsız bir kaynak olduğundan yola çıkılarak desteklenen, üreticiyi yoksullaştıran, dışa bağımlılığı artıran ve ülkemizi kuraklaştıran aşırı sulamaya endeksli tarımsal kalkınma politikasına son verilecektir. (Ziraat Mühendisleri Odası bu maddeye şerh koydu)

8- Ürüne göre sulama yapılmayacak, suya göre ürün belirlenecektir. Sulama yatırımları doğru yerde, doğru ürünü teşvik edecek, bölgesel özellikler gözetilerek israfa neden olmayacak şekilde modern sulama sistemleri ile planlanacak ve bu sistem güçlü bir şekilde denetlenecektir.

9- Tarımsal üretim açısından mera ve ormanlar, ekili ve dikili tarım alanlarıyla bir bütündür. Arazi kullanım planları bu alanların tümünü koruyacak şekilde hazırlanacaktır. Tarım, orman ve mera alanlarının doğal karakteri değiştirilemez ve amacı dışında kullanılamaz. Orman ve mera alanları olduğu gibi korunacak ve gıda üretiminin önemli bir mecrası kabul edilecektir.

10- Türkiye tarımının özünde çeşitlilik vardır. Anadolu ve Trakya birbirinden çok farklı iklim bölgelerine sahiptir. Akdeniz ve Ege'de buğdayın hasat edildiği günlerde, Kuzeydoğu Anadolu'da buğday yeni ekilmektedir. Bu çeşitliliği korumak, canlandırmak ve geliştirmek geleceğin Türkiye'sinin tarım politikasının temel ilkelerinden biridir.

11- Tarımda sadece verim artışı yerine, üretici için gelir artışına endeksli bir iktisadi model izlenecektir. Verimi kısa vadede artıran, ancak orta vadede girdi maliyetini büyüterek dışa bağımlılığı artıran ve üreticiyi yoksullaştıran ürünler desteklenemez.

Stratejik ürünlerde KİT'ler kurulacak

12- Katma değeri artırmak, tarımsal üretime yapılacak birincil iktisadi müdahaledir. Geleceğin Türkiye'sinin tarımsal ihracatı kaliteli, ülkeye özgü ve rekabet gücü yüksek ürünlere odaklanacaktır. Doğaya bağlı tarım sektöründe kamucu müdahaleler artacak, stratejik ürünlerde tarımsal kamu iktisadi teşebbüsleri yeniden kurulacaktır.

13- Türkiye kırsalında yaşayanların, özellikle de kadın üreticilerin kadim tarım kültürü, Türkiye tarımını geliştirmek için su gibi, toprak ve tohum gibi temel bir kaynaktır.

Geleceğin Türkiye'sinde bu bilgiler koruma altına alınarak günümüz koşullarında kullanılmak üzere akademik zemine taşınacaktır.

14- Tarım ekonomisini geliştirmenin temel güvencesi tarımdaki değişim kabiliyetidir. İklim krizi başta olmak üzere dünyadaki ve ülkemizdeki büyük değişimler doğrultusunda, geleceğin Türkiye'sinin tarımı yeniliklere ve inovasyona açık bir ruha sahip olacaktır. (TMMOB odaları şerhi: Maddenin bütününe değil, sadece iklim değişikliği yerine iklim krizi kavramı kullanılmış olmasına yöneliktir.)

15- Tarımda kadın ve çocuk işçiliğindeki sorunlar çözülecek, mevsimlik tarım işçileri insanca çalışma ve yaşama ortamına kavuşturulacaktır.

Çiftçi Grubu'nun aldığı bazı kararlar

Çiftçi Grubu'nun toplantılarında, tarımsal gen kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi, ürün planlaması ve sulama, üreticinin örgütlenmesi, gıda üretim alanlarının korunması, satış ve pazarlama, kırsal turizm, tarımsal lojistik, tarımda eğitim ve inovasyon konularında önemli kararlar alındı. Bu kararlardan bazıları şöyle:

- Tarımsal ürün planlamasını bütüncül olarak ele alan, Devlet Planlama Teşkilatı'nın bir birimi olarak veya Türkiye Tarımsal Planlama Teşkilatı adıyla yeni ve bağımsız bir kamu yapılanması kurulacaktır. Ürün planlaması kamu kurumları ve üretici örgütlerinin ortaklığıyla gerçekleştirilecektir. (Ziraat Mühendisleri Odası ve Meyve Üreticileri Merkez Birliği bu maddeye şerh koydu.)

25 Yıllık ürün planlaması yapılacak

- Deniz, iç su ve karasal alanları kapsayan havza ve alt havza ölçekli 25 yıllık ürün planları hazırlanarak, derhal başlayacak on yıllık geçiş döneminin ardından bu planlara uygun üretim yapılması sağlanacaktır. Sulama yatırımları 25 yıllık ürün planlamasına göre belirlenecektir.

- Her havza için stratejik ürünler ve özel ürünler ayrı ayrı belirlenecektir. Temel gıda ihtiyacını karşılayan stratejik ürünler için alım garantisi, ihracat potansiyeli yüksek olan özel ürünler için en geç iki yıl içinde satış garantisi sistemi kurulacaktır.

- Türkiye hayvancılığının önündeki temel engellerden biri yüksek yem fiyatlarıdır. Yerli, milli, yüksek kaliteli, ekolojik ve GDO'suz rasyonların üretimi için kapsamlı bir seferberlik başlatılacaktır.

- Merkezi sulama sistemleri teşvik edilecek, kaçak kuyuların açılması engellenecek, sulama sistemlerinin ve göletlerin verimli yönetilmesi sağlanacaktır. Tarımsal sulama alt yapı hizmetlerinin rehabilitasyonunda ve pompaj sulamalarında, enerji giderlerini azaltmak için güneş enerjisi sistemleri kurmak üzere üreticiler desteklenecektir. Arıtma ve yağmur sularının geri kazanım projeleri yapılacaktır. Milli Su Konseyi'nin kurulması ve su kaynaklarını özelleştirmeye karşı koruyan bir Su Kanunu'nun çıkarılması sağlanacaktır.

Kooperatifçiliğe destek

- Üretici kooperatif ve birlikleri teknolojik ve maddi açıdan desteklenecektir. Kooperatifçiliğin özünü oluşturan Anadolu ımece kültürünü korumak ve yaygınlaştırmak üzere Türkiye İmece Enstitüsü kurulacaktır. Tüm il ve ilçelerde yapılacak enstitü, kooperatiflere kuruluş, yapılanma, yönetim, üretim, satış, pazarlama, denetim gibi konularda rehberlik edecektir.
- Kooperatifçilik konusunda eğitim çalışmaları, kooperatiflerin birleşerek güçlenmeleri ve banka kurmaları teşvik edilecektir. Kamu kurumlarının kooperatiflerden alım yapmasını kolaylaştıran mekanizmalar korunacak ve güçlendirilecektir.
- Kooperatiflerin ilçelerde üretici pazarları kurması teşvik edilecektir. Kooperatif ortağı olan üreticilere tarımsal girdiler için vergi muafiyetleri tanınacaktır.
- Sigortasız tarım işçiliğine son verilecektir. Benzer amaçlı çalışan tüm örgütlerin birleşimi sağlanarak tarım işçiliğine güvence sağlanacaktır.

Tarımsal destek milli hasılanın en az yüzde 2'si olacak

- Türkiye Gayrisafi Milli Hasıla'dan tarımsal desteklere ayrılan pay en az yüzde 2'ye çıkarılarak üretim yılı içinde harcanacaktır.
- Tüm tarım alanları koruma altına alınacaktır. Bu kapsamda, tarım arazilerinin veya gıda üretimi yapılan tüm alanların etrafında HES vb. yapılara kati suretle izin verilmeyecektir. Tarım arazileri ve hayvancılık alanlarının civarında üretim döngüsüne zarar verecek alternatif enerji üretimine (rüzgar, jeotermal vb.) izin verilemez.
- Türkiye'de dökme ürün dönemi kapatılarak, katma değerli ürün dönemi başlatılacaktır. Tarım ürünlerinin katma değerini yükselten depolama, paketlenme, pazarlama ve iletişim faaliyetleri için üretici ve örgütlerine her türlü teknik ve mali destek verilecektir.
- Tarım ürünlerinin nitelikli bir şekilde işlenmesini teşvik etmek üzere bölgesel "Tarım Sanayi Bölgeleri" kurulacaktır.
- Tarımsal ürünlerin katma değerini büyüten yatırımlar, gıda sanayi fabrika ve kuruluşları başta olmak üzere teşvik edilecektir.

- Gıda Piyasaları Denetleme ve Düzenleme Kurulu (GPDDK) kurulacaktır. Kurul, (i) gıdanın üretiminden tüketiciye ulaşana kadar geçen her evrenin takip edilmesi, (ii) gıda üretim izni, taşıma izni ve perakende satış izni olan tüm kurumların disiplin altına alınması, (iii) manipülasyon ve haksız rekabeti önlemek için çalışacaktır.

Özetle, Şubat 2023'te yapılacak İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi'ne sunulacak kararlar bunlar. Elbette eleştirilecek, tartışılacak. En önemlisi de bu kararları kim uygulayacak? Böyle bir irade olacak mı?

Sanayi üretimi artıyor ama hız keserek...

Alaattin AKTAŞ

14 Aralık 2022 Çarşamba

✓ Hani enflasyonun düşmesini fiyatların düşmesi sananlar var ya... Bunu izah etmek için güzel bir örnek daha oluştu. Sanayi üretiminin hızı (yani enflasyon) düşüyor ama sanayi üretimi (yani fiyatlar) artmaya devam ediyor.

Sanayi üretiminin enflasyon gibi olduğunu söylesem, haklı olarak **“Bu nasıl bir bağlantı”** diye düşünürsünüz. İlk bakışta anlamlı hiçbir bağlantı yok, doğru.

Ama gidişat konusunda ikisi de aynı grafiği çiziyor...

İkisi de artıyor; ama ikisi de hız kesiyor!

Sanayi üretimi ile enflasyon arasında böyle bir benzerlik kurmak gerekeceği hiç aklıma gelmezdi. Ama enflasyonun düşüşünü fiyatların gerilemesi olarak okumak isteyenler giderek arttıkça, geniş kitlelerin okuması böyle olmamakla birlikte siyasiler bunu empoze etmeyi daha bir ön plana getirdikçe dün açıklanan sanayi üretimi ile enflasyon arasında böyle bir benzerlik kuruverdim.

Dün sosyal medyada Prof. Dr. İbrahim Turhan'ın enflasyonla ilgili çok somut ve herkesin anlayabileceği bir değerlendirmesini gördüm. Şöyle diyordu İbrahim Hoca:

“Hızı saatte 80 km'den 20 km'ye düşse de araç hala ilerlemeye devam eder. Enflasyon yüzde 80'den yüzde 20'ye düşse de fiyatlar artmaya devam eder.”

Herhalde **“enflasyon düşüşü-fiyat artışı”** konusu bundan daha açık anlatılamazdı. İşte sanayi üretiminde de durumumuz bu...

■ **Sanayi üretimi artışı hız kesiyor. Yani enflasyonun düşmesi gibi.**

■ **Ama sanayi üretimi artmaya devam ediyor. Yani fiyatların artması gibi.**

Sanayi üretimi artışı giderek yavaşlıyor (%)

	Yıllık değişim		Aylık değişim
	Arındırılmamış	Takvim etkisinden arındırılmış	Mev.-takvim etkisinden arındırılmış
Ocak	8,2	7,6	-2,3
Şubat	13,3	13,3	4,2
Mart	9,7	9,8	-1,8
Nisan	10,5	10,8	0,0
Mayıs	13,3	9,0	0,4
Haziran	8,7	8,8	1,3
Temmuz	3,2	2,5	-6,1
Ağustos	4,2	1,1	2,4
Eylül	0,5	0,5	-1,6
Ekim	3,1	2,5	2,4
1.çeyrek	10,3	10,2	
2.çeyrek	10,7	9,5	
3.çeyrek	2,5	1,3	
On aylık	7,2	6,4	

Artışta belirgin yavaşlama var

Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi artışının ekimde yüzde 2.5'i bularak önceki iki aydan daha yüksek gerçekleşmiş olması yanıltmasın. Genel eğilim yavaşlama yönünde.

Hem zaten hep söylediğim gibi büyük fotoğrafa, daha geniş zaman dilimine bakmak gerekiyor.

İşte 2022'nin ilk üç çeyreği incelendiğinde yönün aşağı olduğu çok somut olarak çıkıyor ortaya.

Geçen yılın aynı dönemine göre olan üretim artışı ilk çeyrekte yüzde 10.2 olarak gerçekleştikten sonra ikinci çeyrek de yakın düzeyde, yüzde 9.5 ile geçildi ama üçüncü çeyrekte yüzde 1.3 ile adeta çöküş yaşandı.

Şimdi ekimde yüzde 2.5'lik bir artış var. Bu oran son çeyreği üçüncü çeyrekten daha iyi yapar mı, bilemeyiz. Ancak son çeyreğin ilk iki çeyrek düzeyinde olmayacağını kesinlikle söyleyebiliriz.

Belirsizlik ve durgunluk kaygısı

Sanayi üretiminin yavaşlıyor olmasında çok yadırganacak bir durum yok. Hatta şu koşullarda tersi olsa ve üretim tırmanıp gidiyor görünse ona şaşırarak gerekirdi.

Türkiye çok belirsiz bir döneme giriyor. Her seçimin kendine özgü belirsizlikleri vardır ama bu sefer durum çok daha farklı.

Belirsizlik o kadar çok ki...

Seçimin ne zaman yapılacağı belli değil.

Cumhurbaşkanı seçimi zamanında yapılırsa Erdoğan'ın yeniden aday olmasının önünde Anayasa engeli var. Ama bu engele karşı da çok büyük bir baskı oluşturma çabası var. Ayrıca Erdoğan'a hangi organ "**Cumhurbaşkanı adayı olamazsın**" diyecek?

Meclisin kendini feshederek Erdoğan'a bir kez daha aday olma yolunu açması elbette mümkün ama bunun için de muhalefetin desteği gerekiyor. Bu yıl için defalarca erken seçim isteğinde bulunan muhalefet, seçimin birkaç ay erkene alınması isteğine sıcak bakar mı?

Böylesine bir belirsizlik ortamı... Siyaseten kimse önünü göremiyor.

Seçim bir şekilde yapılacak, ittifaklardan biri galip çıkacak. Ama Cumhurbaşkanlığı makamı bir ittifakta, Meclis çoğunluğu diğer ittifakta olursa işler nasıl yürüyecek; Türkiye'nin bu konuda deneyimi yok.

Cumhurbaşkanlığı da, Meclis de aynı ittifakta, bu sefer de hangi ittifak ve nasıl bir ekonomi politikası; bu merak edilecek. Millet ittifakının neleri öngördüğü belli de Cumhur ittifakı mevcut politikasını değiştirecek mi ya da ne yönde değiştirecek bilinmiyor.

Dolayısıyla önümüzdeki dönem yurtiçi açısından böylesine toz duman!

Ya yurtdışı, özellikle ihrac pazarımız olan Avrupa!

Durgunluktan biz de nasibimizi alacağız.

Böyle bir ortamda sanayi üretimini kayda değer oranda artırma şansımız olacak mı, var mı böyle bir beklentisi olan?

Abdulkadir Selvi

H.K.G. davası öne çekildi tutuklama istendi

Kamuoyunu ayağa kaldıran H.K.G. ile ilgili duruşmanın 22 Mayıs 2023 tarihine verilmesi tepkiye neden olmuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan da kabine toplantısından sonra yaptığı açıklamada istismar iddialarını tam bir facia olarak nitelendirmiş ve “Davayla ilgili ilk duruşmanın yakında yapılması bekleniyor” demişti.

AİLE BAKANLIĞI BAŞVURUDA BULUNDU

Aile Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı’nın çabaları sonucunda dava 30 Ocak 2023 tarihine çekildi. 30 Ocak günü H.K.G.’nin babası Yusuf Ziya Gümüşel, annesi Fatma Gümüşel ve sanık Kadir İstekli hâkim karşısına çıkacak.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile eşi Emine Hanım başından itibaren bu davanın takipçisi. Daha kabine toplantısı başlamadan önce 12 Aralık Pazartesi günü sabah saatlerinde Aile Bakanlığı H.K.G. ile ilgili davanın öne çekilmesi ve sanık Kadir İstekli’nin tutuklanması talebiyle İstanbul Anadolu 2. Ağır Ceza Mahkemesi’ne başvuruda bulunuyor.

KATALOG SUÇ

Aile Bakanlığı’nın başvurusunda H.K.G. ile ilgili dosyanın incelendiği iddianamede yer alan suçun, CMK’nın 100. Madde’si kapsamında düzenlenen, “Katalog suç” kapsamına girdiği belirtiliyor.

BAKANLIĞIN ÜÇ TALEBİ VAR

Bakanlığın başvurusunda, üç nokta üzerinde duruluyor.

1- H.K.G. ile ilgili dava, sistematik cinsel istismar olması nedeniyle CMK'nın 100. Madde'sine göre "Katalog Suç" kapsamında kabul ediliyor. Bu nedenle sanık Kadir İstekli hakkında verilen adli kontrol şartı yetersiz görülerek tutuklanması talep ediliyor.

2- Davayla ilgili kamuoyunda oluşan infial nedeniyle sanık Kadir İstekli'nin kaçma şüphesi uyandığı için tutuklanması isteniyor.

3- Olayın kamuoyunda yoğun olarak tartışılması nedeniyle H.K.G. açısından bir güvenlik ve gizliliğin ihlali sorunu olduğu belirtiliyor. Sanık Kadir İstekli'nin mağdureye zarar vermesinin de söz konusu olabileceği gerekçesiyle tutuklanması talep ediliyor.

Aile Bakanlığı'nın başvurusunda,

1- Duruşmanın yakın bir tarihe çekilmesi...

2- Sanığın tutuklanması...

3- H.K.G.'nin ve çocuğun daha fazla mağdur olmaması için gizlilik talep ediliyor.

Aile Bakanlığı ve H.K.G.'nin avukatının başvurusu üzerine 22 Mayıs'ta görülecek olan dava 30 Ocak tarihine çekildi.

Böylece davada yeni bir sürece girildi.

BEKİR BOZDAĞ: KILIÇDAROĞLU BUYURSUN ÇAYIMI İÇSİN

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, milletvekilleriyle birlikte Meclis'ten Adalet Bakanlığı'na yürümüştü. Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, Bakanlığın H.K.G. konusunda sessiz kaldığı iddialarına tepki göstermiş, "Adalet Bakanlığı sessiz kalmadı. Belli ki Sayın Kılıçdaroğlu'na doğru bilgi aktarılmıyor" demişti.

Bekir Bozdağ, "Sayın Kılıçdaroğlu Adalet Bakanlığı'ndan randevu istemedi. Eğer randevu istemiş olsaydı kendisine randevu verirdim. Randevusuz geldiği halde görüşmek isteseydi kendisiyle yine görüşürdüm" diye açıklama yapmıştı.

BEKİR BOZDAĞ'DAN YENİ DAVET

Peki bu davet üzerine Kılıçdaroğlu, Adalet Bakanı ile görüşme talebinde bulundu mu?

Bu yazıyı yazdığım saate kadar Kılıçdaroğlu'nun, böyle bir girişimi olmamıştı.

Ama Bekir Bozdağ'ın daveti geçerli.

Adalet Bakanı Bozdağ, Kılıçdaroğlu'nu çayını içmeye ve bu konu başta olmak üzere adaletle ilgili konuları konuşmaya davet ediyor.

Bekir Bozdağ, “Sayın Kılıçdaroğlu’na davetim geçerli. Şimdi de davet ediyorum. Buyursun gelsin çayımı içsin. Bu mesele dahil adaletle ilgili her konuda konuşalım. Sayın Kılıçdaroğlu isterse bugün gelebilir, isterse yarın gelebilir. Adaletle ilgili ne istiyorsa görüşmeye hazırım. Yaptıklarımızı anlatırım. Önerileri varsa kendisini dinlerim. Ne zaman istiyorsa görüşmeye hazırım” dedi.

Adalet Bakanı Bozdağ’ın daveti geçerli. Kemal Bey ne zaman isterse çay içmeye bekliyor.

BOZDAĞ NEDEN KONUŞMADI

H.K.G. konusunda Bekir Bozdağ neden konuşmuyor deniliyor. Bozdağ bu konudaki tavrını çok net bir şekilde ortaya koydu. “Çocuğun istismarı bir insanlık suçudur” dedi. “Çocuğun istismarı; din, ahlak, hukuk ve kültür dahil ne kadar mukaddes değerimiz varsa hepsini çiğnemektedir” dedi. Daha ne desin?

BAKAN'IN AÇIKLAMASI

Buna rağmen yine de Bekir Bozdağ’a sordum. “Ben Adalet Bakanı’yım. Adalet Bakanı her konuda konuşmaz. Hele hele yargıya intikal eden konularda konuşmaz. Bizden görüşülen davalarda tarafgirlik bekleniyor. Benim her sözüm yargıyı etkiler” dedi.

Adalet Bakanı olarak yapması gerekenleri yaptığını, hukukun işlediğini söyledi. “Şimdi bırakalım yargı görevini yapsın, hukuk işlesin, sonuçta adalet de hak da ortaya çıkacaktır” diye konuştu.

Bekir Bozdağ haksız mı?

İNSANLIK SUÇUDUR HESABI SORULMALIDIR

9 Aralık tarihli yazımda bu olayın ne insanlığa ne de İslam’a sığdığını söyledim. Olayın bir an önce aydınlatılması için Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’a çağrı yaptım. Duruşma tarihinin öne çekilmesini talep ettim. Ama bunun yanı sıra bu iğrenç olay üzerinden İslam’a, dindarlara saldırılmasının yanlış olduğunu söyledim.

28 Şubat’ta yaşanan örnekleri hatırlattım. Ben bu işi gündem haline getirenlerin sicillerini bilirim diyerek geçmişte bu işleri siyasallaştıranları kastettim.

Haberi yapan gazeteci Timur Soykan’a yönelik tehditlerin karşısında ilk olarak ben dururum. Çünkü haberi yaparak başarılı bir gazetecilik yapmıştır.

SİYASALLAŞTIRDILAR

Bu olay üzerinden CHP Milletvekili Yıldırım Kaya, aralarında Saadet Partisi’nin Anadolu Gençlik Derneği’nin bulunduğu STK’ları tacizle, tecavüzle anılan kurumlar olarak suçladı. Kuran kurslarının kapatılmasını, hafızlık eğitiminin yasaklanmasını,

14.12.2022

tarikatların, cemaatlerin yasaklanmasını talep edenler oldu. H.K.G.'nin başına gelenleri AK Parti iktidarının kurduğu düzene bağlayıp dindarlara, muhafazakârlara parmak sallayanlar çıktı.

Benim itirazım da tam bunaydı.

H.K.G.'nin mağduriyetinin bir tarafa bırakılıp bu işin siyallaştırılmasınaydı.

DURUŞUM NET

Sanki ben Adalet Bakanlığı'na, bu iş aydınlatılsın, duruşma tarihi öne çekilsin diye çağrı yapmamışım gibi, sanki ben Duygu Delen, Pınar Gültekin, Şule Çet ve Ceren Damar olaylarında aldığım her türlü tehditlere rağmen mücadele etmemişim gibi cinsel taciz konusunda sicili kirli olan birileri beni bir yerlere çekmeye çalışıyor.

İddiaları ve mahkemeye sunulan dekontları yayınlarsam insan içine çıkamazlar

Benim ne dediğim net.

Çağrım açık. Bu iğrenç olayın aydınlatılması ve sorumlularından hesap sorulması için ne gerekiyorsa yapılsın. Ben de bunun takipçisi olacağım.

Esfender KORKMAZ

Gelişmekte olan ülkelerde cari açık ve dış borç riski arttı

14 Aralık 2022 Çarşamba

Küreselleşme sürecinde, gelişmekte olan ülkelerde gelir dağılımı bozuldu, ülke içinde bir kısım halk yoksullaştı ve çoğunda cari açık arttı.

Gelişmekte olan ülkelerde gelir dağılımının bozulması, ikili piyasa yapısı oluşmasına neden oldu. Bu nedenle kapasite kullanım oranı düştü. Ayrıca çalışanlarda ücret seviyesinin düşmesi, emek verimliliğini düşürdü. Bunlar büyümeyi negatif etkiler. Ama yurt içi servet birikimi korunur. Gelir dağılımı politikaları değişir, yeniden potansiyel büyüme sağlanabilir. Ama yatırım ve teknoloji malı ithalatı dışında bir nedenle cari açık vermişse, telafisi yoktur.

Bir ülke eğer, yatırım malı ve teknoloji ithal etmek için cari açık veriyorsa, zaten bir süre sonra bu açık cari fazlaya dönüşür. Ama eğer ara malı ve tüketim malı için cari açık veriyorsa, cari açıkla büyüme sürdürülemez. Zira bu durumda cari açık yoluyla ülkeden kaynak çıkışı olur. Potansiyel büyüme sağlanamaz.

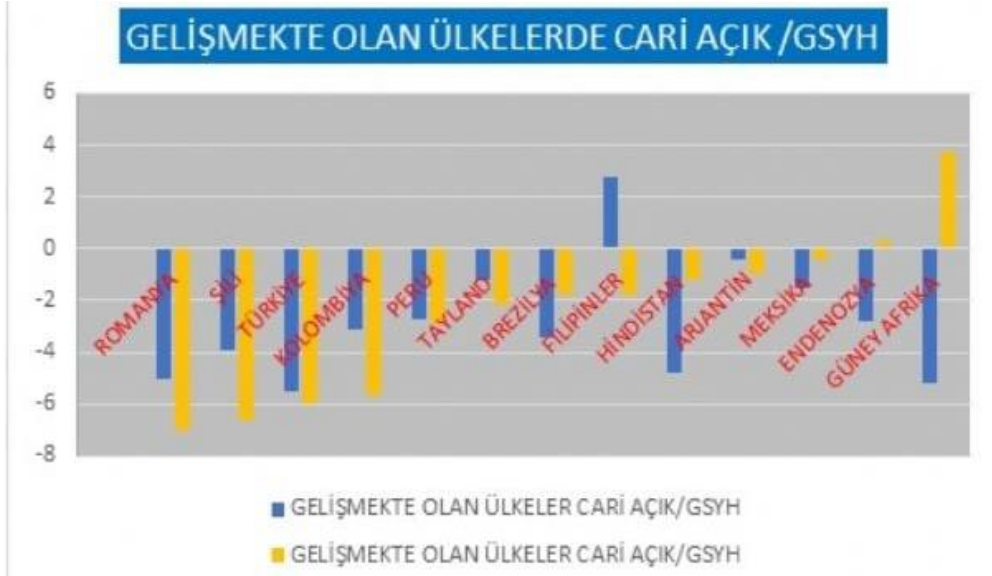
Cari açığa neden olan ithalatın finansmanı önceden; ya doğrudan yabancı yatırım sermayesi ile veya dış borçlanmayla yapılır. Genel olarak, iç politika, hukuk ve demokrasi zafiyeti nedeni ile gelişmekte olan ülkelerde yabancı sermaye uzun süre kalmıyor. Cari açık dış borçla finanse ediliyor.

Eğer cari açık dış borçla finanse ediliyorsa, cari açığın etkisi bugün görülmez. Dış borç stoku artar. Risk artar. İflas risk sigorta primi (CDS) yüksek olan ülkelerde, dış borç maliyeti de yüksek demektir.

Bir ülke dış borç stokunu sürekli artıramaz. Özellikle cari açık nedeni ile borç ödeme kapasitesi düşük olan ülkelerde, dış borç temerrüt riski doğar.

Dahası; Bir ülke dış net dış borç ödeyen ülke konumuna gelirse, bu defa da dış borç mürettebatının GSYH oranı büyüme oranından yüksek olursa, ülke yoksullaşır.

Son on yılda gelişmekte olan ülkelere; Romanya, Türkiye, Kolombiya Peru, Filipinler, Arjantin'de cari açığın GSYH'ya oranı yükseldi, Tayland, Brezilya, Hindistan Meksika'da azaldı. Endonezya ve Güney Afrika'da cari açık cari fazlaya dönüştü.

2. Gelişmekte olan ülkelere dış borçlarda temerrüt riski arttı.

Uluslararası Kredi Derecelendirme Kuruluşu Fitch'in Banka Notlarından Sorumlu yetkilisi, Ekim 2022 ayında, EMEA (Avrupa, Orta Doğu ve Afrika) bölgesi ve BDT (Bağımsız Devletler Topluluğu-Azerbaycan, Belarus, Ermenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Özbekistan, Rusya ve Tacikistan) ülkelerinde kur riskinin kırılganlığı artırdığını açıklamıştı.

Dünya Bankası, 2022 dış borç raporunda da gelişmekte olan ülkelere dış borç riskinin arttığına vurgu yapıyor. Düşük ve orta gelir grubundaki ülkelere dış borçların GSYH'ya oranı arttı.

DIŞ BORÇ/GSMH ORANLARI				
ÜLKE GRUBU	2010	2019	2020	2021
DÜŞÜK VE ORTA GELİR	21,4	26,3	28,5	25,7
ÇİN HARİÇ	25,6	36,1	40,5	36,3
DÜŞÜK GELİR	17,1	48,5	52,5	48,5
ORTA GELİR	21,6	26	28,2	25,4

Kaynak: World Bank International Debt Statistics and World Development Indicators databases.2022

Bugüne kadarki tecrübeler gösteriyor ki; gelişmekte olan ülkelerde krizler sırasında veya istikrar sorunu yaşandığında, genel olarak üç yıllık istikrar programı yapılır. IMF'de katıldığı programlarda; krizin diğer ülkelere sıçramasını önlemek için, orta vadeli bu programları benimser. Gerçekte ise kalkınmanın önündeki engel yapısal sorunlardır.

Bu sorunlar; piyasada oligopol yapı, ithalata bağımlı üretim yapısı, düşük kapasite kullanım oranının düşük olması, faktör verimliliğinin düşük olması, devlette kurumsal yapı sorunu gibi sorunlardır. Siyasi iktidarlar toplumsal maliyet çıktığı için, bu sorunlara eğilmiyor.

Gerçekte ise kalkınma politikalarının temelinde; yapısal çözümler olmalıdır. Bu çözümler için; gelişmekte olan ülkelerde devlet-piyasa optimum dengesini sağlamak ve makro planlama yapmak gerekir.

Bir ekonomide kalkınmanın temel şartı mevcut kaynakları en verimli şekilde kullanmak ve en yüksek toplam fayda sağlamaktır. Bu nedenle ülke kaynaklarının etkin kullanılması için özel faydayı hedefleyen özel sektör ile sosyal faydayı hedefleyen devlet faaliyetlerinin, optimum denge içinde olması gerekir. Başka bir ifade ile; bir ekonomide iktisat politikalarının başarısı ve kaynakların en verimli şekilde kullanılması için, her şeyden önce Devlet-Piyasa arasında optimal bir denge kurulmuş olması gerekir.

Öte yandan gelişmekte olan ülkelerde karma ekonomik planlama, aynı zamanda kalkınma planları özelliğine sahiptir. Bu modelde planlama, sadece piyasa başarısızlıklarını gidermeye çalışmaz. Aynı zamanda devlet piyasanın yeterli üretemediği, toplumsal ihtiyaçların gerektirdiği alanlarda da doğrudan piyasaya girer.

Özetle; gelişmekte olan ülkelerin, yapısal sorunları çözmeden kalkınmaları mümkün değildir.

İbrahim Kahveci

Fak-Fuk-Fon ve acayip rakamlar

Geçen gün İkitelli Sanayi Bölgesi'ne gittim. Arkadaşım şöyle dedi: Akşam paydosunda işçiler arasında 1 tane Türk göremiyorum.

Ara eleman ücretlerinin 15-20 bin lirayı geçtiğini, vasıflı eleman olmadığını anlattı.

TÜİK verilerine göre ekim ayında istihdam geçen yılın aynı ayına göre %4,56 (1 milyon 378 bin kişi) artış gösterdi. İlk soru şu: **Bu istihdamın kaç bızden kaç kaçak yabancı işçilerden oluşuyor?**

Mesele şu:

Eylül ayında %4,24

Ekim ayında %4,56

artan istihdam (Bir önceki yılın aynı ayına göre) sanayi üretiminde tam karşılık bulmuyor.

Çünkü sanayi üretimi;

Eylül ayında %0,5 ve

Ekim ayında %2,5 artış gösteriyor.

Ama işin garibi burada bitmedi.

Üretim açısından en önemli reel gösterge olan elektrik tüketimine bakıyoruz.

Eylül ayında -%0,85 ve

Ekim ayında da -%3,70 düşen bir elektrik tüketimi var.

Hatta şunu da ifade edelim ki, ağustos ayında da elektrik tüketimi -%2,22 düşerken sanayi üretimi %1,1 artış göstermiş.

Gelin son 3 aylık (ağustos, eylül, ekim) ortalama veriler üzerinden bakalım:

Son 3 aylık ortalamada geçen yılın aynı dönemine göre istihdam %5,03 artış gösteriyor. Buna karşılık aynı dönemde sanayi üretimi sadece ve sadece %1,37 artabiliyor. Ama aynı dönemde elektrik tüketimi -%2,21 düşüş yaşıyor.

İlginç değil mi?

Eskiden bunun tam tersi veriler gelirdi. İstihdam artışı sanayi üretiminin yarısından daha az kalırdı; elektrik tüketimi de daha sert yükselirdi.

Yoksa bizim sanayi üretimi Rusya'nın çıkış kapısı mı oldu?

Ne dersiniz?

FAKİR FUKARA FONU

80'lerde rahmetli Turgut Özal döneminde meşhur bir Fakir Fukara Fonu vardı. O fonu siyasiler ve medya şu başlıkta verirlerdi: **Fak-Fuk-Fon**

Eskiden fakir fukara için oluşturulan o fon ile çok espriler geçirilirdi de şimdi durum ne oldu?

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati **“Asgari ücretliye de memura da emekliye de ne verilse haklarıdır. Dar gelirliye, fakir fukaraya vermek bereket getirir”** açıklamasında bulundu.

Sanırsınız FAK-FUK-FON'dan para dağıtıyor.

Bu insanlar çalışıyor ve emeklerinin karşılığını almaktadırlar.

Bu çalışanları enflasyona ezdirip; ülke gelirinden aldıkları payı yüzde 33'lerden yüzde 24'lere kim düşürttü?

Tıpkı şuna benziyor: Faiz yüzde 19'dayken enflasyon yüzde 17'lerdeydi. Faizi yüzde 19'dan yüzde 9'a indirip enflasyonu yüzde 85'lere (sadece resmisi, gerçeği yüzde kaç kim bilir?) çıkartıp “faiz sebep enflasyon sonuç, bakın şimdi enflasyon düşecek” demek gibi...

Bu fakire dağıtma işine yeniden bakalım:

1-Devletten veriyorsanız, zaten o parayı millet vergileriyle ödemiş demektir. Siz vermemiş oluyorsunuz.

2-Memura veriyorsanız, zaten o memur millete çalışıyor ve karşılığını da millet ödemiş oluyor demektir. Siz vermemiş oluyorsunuz.

14.12.2022

3-Emekliye veriyorsanız, zaten o emekli çalışırken prim ödediğinden kendi parasını almış oluyor: Siz vermemiş oluyorsunuz.

4-Çalışana ise siz zaten hiç vermemiş oluyorsunuz... Çalışanın maaşını ona o işi veren işverenler ödüyor.

Yani burada Fak-Fuk-Fon çalışmıyor... Çalışan alın terinin hakkını istiyor.

Eğer ekonomiyi iyi yönetseydiniz, kimse asgari ücrete mahkum olmazdı. Utanılacak durumla övünmek böyle bir şey olsa gerek...

14 Aralık 2022, Çarşamba

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Ekonomide güzel haberler

Siz bakmayın felaket tellallarına. Yeni yıl yaklaşırken ekonomi de hareketleniyor. Mesela otomotiv üretimi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6 artarak 1 milyon 210 bin 331 adede ulaşmış. Aynı dönemde otomobil üretimi yüzde 2 yükselişle 717 bin 368 adet olarak gerçekleşmiş. Traktör de dahil edilirse toplam üretim 1 milyon 255 bin 270 adedi bulmuş.

Bu büyüme sadece otomotiv sektöründe değil her sektörde yaşanıyor. Bir diğer örnek de kış turizmi.

Sahil bölgelerinde hareketlilik devam ederken yarıyıl tatilinin gelmesi ve karın da başlamasıyla birlikte turizmde doluluk oranları yüzde 90'ı bulmuş durumda.

Enflasyonda da düşüş sinyalleri gelmeye devam ediyor. Cumhurbaşkanı **Erdoğan** ile Hazine ve Maliye Bakanı **Nureddin Nebati**'nin bu konudaki açıklamaları moralleri yükseltti.

YILBAŞI FIRSATÇISI MARKETLERE UYARI

Cumhurbaşkanı **Tayyip Erdoğan**, kabine toplantısının ardından önemli açıklamalarda bulundu.

Cumhurbaşkanı, konuşmasında "**Açıkça söylüyorum, herkes hesabını 2023'te yüzde 20'ler seviyesinde enflasyona göre yapsın. Kısa vadeli endişeler ve kazanç kaygılarıyla ülkenin geleceğine zarar verecek her türlü tasarruftan uzak durun. Yılbaşında her hareketlenmeyi izleyecek, reel ekonomik işleyişe aykırı her gelişmeyi belirleyecek, insanımızın hakkına el uzatanları buna pişman edeceğiz.**

Asgari ücret, memur ve emekli maaşları başta olmak üzere çalışanların refah seviyelerinde gerilemeyi telafi etme yönündeki gayretlerimizin enflasyon

maskesinin ardına sığınan haramzadelerce akamete uğratılmasına rıza gösteremeyiz" dedi.

Erdoğan'ın hedefinde, tahmin edeceğiniz gibi bazı kötü niyetli perakendecilerin temel tüketim ürünlerinin fiyatlarıyla oynaması vardı. Evet tedarikçilerden zincir marketlere kadar gizli bir el, halkın temel tüketim ürünlerine göz dikmiş durumda.

Seçimlere giderken bunlar gözlerini karartmış ve hiçbir yaptırım onları korkutmuyor. Yılbaşı yaklaşırken etiketlerin yeniden değiştiğini görüyoruz.

Enflasyon düşerken zincir mağazalarda hâlâ birileri fiyat etiketleriyle sürekli oynuyorsa burada kötü bir niyet var demektir. Yaptırımlar da elini vatandaşların cebine sokanları caydıracak kadar şiddetli olmalıdır. Sanırım bunun başka bir çaresi yok.

Cumhurbaşkanı **Tayyip Erdoğan**, 2023 hedeflerine ilerlerken engel tanımıyor. Anlaşılan önündeki ekonomi engelini de aşmak üzere. Zaten Türkiye büyüme konusunda her zaman en yukarılarda kalmayı başardı.